

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA
JĘZYK POLSKI

§1

Dokumenty określające przedmiotowy system oceniania

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2017 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (ze zmianami z dnia 22 marca 2024 r.) Dz. U. z 2024 r., poz. 438.
3. Marlena Derlukiewicz, *„Nowe Słowa na start!” Program nauczania ogólnego języka polskiego w klasach IV-VIII szkoły podstawowej*
4. Statut Szkoły Podstawowej w Czarnowicach.

§2

Cele Przedmiotowego Oceniania

1. Ocenianie bieżące (wspomagające) ma na celu monitorowanie rozwoju ucznia, w tym:
  - a) pomoc uczniowi w rozpatrywaniu i rozumieniu swoich mocnych i słabych stron,
  - b) ukierunkowanie i motywowanie ucznia do dalszej pracy,
  - c) przekazanie uczniowi informacji o jego postępach,
  - d) przekazanie rodzicom/opiekunom informacji o postępach ucznia,
  - e) przekazanie nauczycielowi informacji o efektywności jego nauczania, właściwym doborze materiałów, metod i sposobów nauczania,
  - f) przygotowanie do egzaminów i sprawdzianów zewnętrznych.
2. Ocenianie śródroczne i końcoworoczne ma na celu:
  - a) przekazać uczniowi informację na temat jego postępów w nauce języka polskiego,
  - b) dostarczyć nauczycielowi odpowiedzialnemu za następny etap nauki informacji na temat poziomu wiedzy i umiejętności ucznia,
  - c) monitorować system szkolny,
  - d) różnicować i klasyfikować uczniów,
  - e) pomóc nauczycielowi w ewaluacji i modyfikacji procesu nauczania przedmiotu.

§3

Ogólne zasady PSO

1. Nauczyciel na początku roku szkolnego informuje uczniów o zakresie wymagań z języka polskiego oraz o sposobie i zasadach oceniania.
2. Wszystkie prace klasowe są obowiązkowe. Jeżeli uczeń w tym czasie był nieobecny na lekcji, musi napisać pracę w terminie późniejszym, wyznaczonym przez nauczyciela.
3. Nauczyciel oddaje poprawione prace w terminie nie dłuższym niż dwa tygodnie.
4. Brak odpowiednich materiałów potrzebnych na lekcję traktowany jest jako nieprzygotowanie do lekcji.
5. Jeśli uczeń ma trudności w opanowaniu materiału, ma prawo do pomocy ze strony nauczyciela lub innego ucznia. Przewidziane są także zajęcia wyrównawcze, na które uczeń powinien chodzić.
6. Nie ocenia się ucznia po dłuższej usprawiedliwionej nieobecności w szkole. Okres ten trwa od dnia do 7 dni (w zależności od długości absencji).
7. Uczeń po każdej nieobecności jest zobowiązany do uzupełnienia braków w zeszytach, zeszytach ćwiczeń oraz innych pracach wskazanych przez nauczyciela.
8. Rodzic w obecności nauczyciela ma prawo wglądu do prac pisemnych swojego dziecka. Prace pisemne przechowywane są przez cały rok na terenie szkoły.
9. Forma i sposób informowania o postępach i zagrożeniach uczniów jest zgodna z wytycznymi statutu szkoły.

§4

Formy sprawdzania poziomu osiągnięć uczniów

Na lekcjach języka polskiego przyjmuje się następujące formy sprawdzania poziomu osiągnięć uczniów:

1. **Test diagnostyczny (diagnoza)** – rozumiany jako obiektywna próba polegająca na wykonaniu przez uczniów różnego rodzaju zadań, ćwiczeń itp., w celu rozpoznania stanu ich wiedzy i umiejętności dla opracowania dalszej drogi postępowania.
  - a) Nauczyciel przeprowadza go w zależności od potrzeb w ciągu całego cyklu kształcenia.

- b) Jest zapowiedziany co najmniej tydzień wcześniej, z jednoczesnym określeniem przez nauczyciela czasu trwania i zakresu materiału.
  - c) Wyniki testu diagnostycznego „na wejście” stanowią jedynie diagnozę wiedzy i umiejętności ucznia i nie są podstawą do wystawienia stopnia bieżącego.
2. **Sprawdziany**– rozumiane jako zaplanowane przez nauczyciela dłuższe samodzielne pisemne prace kontrolne uczniów, przeprowadzane w szkole podczas zajęć edukacyjnych, mające na celu sprawdzenie wiedzy i umiejętności uczniów z danej partii materiału.
- a) Sprawdziany mogą zostać zaplanowane na jedną lub dwie godziny lekcyjne.
  - b) Obejmują co najmniej jeden dział programowy.
  - c) Poprzedzone są lekcją powtórzeniową.
  - d) Zapowiedziane są z tygodniowym wyprzedzeniem. Przy zapowiadaniu nauczyciel podaje informacje dotyczące zakresu, celu, formy i terminu pracy.
  - e) Zapowiedziany sprawdzian wpisywany jest do dziennika.
  - f) Nauczyciel ma obowiązek poprawić sprawdziany w terminie do dwóch tygodni od ich napisania.
  - g) Uczeń, który opuścił sprawdzian musi go napisać w ciągu 2 tygodni od dnia powrotu do szkoły. Niedotrzymanie tego terminu skutkuje oceną niedostateczną.
3. **Prace klasowe** – rozumiane jako zaplanowane przez nauczyciela dłuższe samodzielne pisemne formy wypowiedzi, przeprowadzone w szkole podczas zajęć edukacyjnych, mające na celu sprawdzenie umiejętności komponowania tekstów własnych zgodnie z określonymi warunkami.
- a) Prace klasowe są zaplanowane na dwie godziny lekcyjne.
  - b) Zapowiedziane są z tygodniowym wyprzedzeniem. Przy zapowiadaniu nauczyciel nie podaje tematów wypracowań.
  - c) Zapowiedziana praca klasowa wpisywana jest do dziennika.
  - d) Nauczyciel ma obowiązek poprawić prace klasowe w terminie do dwóch tygodni od ich napisania.
  - e) Uczeń, który opuścił pisemną pracę klasową, musi ją napisać w ciągu 2 tygodni od dnia powrotu do szkoły. Niedotrzymanie tego terminu skutkuje oceną niedostateczną.
4. **Kartkówki** – rozumiane jako krótkie prace pisemne sprawdzające wiadomości i umiejętności uczniów, obejmujące maksymalnie materiał z trzech ostatnich tematów lub z tematu bieżącego.
- a) Kartkówki trwają nie dłużej niż 15 minut.

- b) Nie muszą być zapowiadane z wyprzedzeniem.
  - c) Jeżeli uczeń jest nieobecny w terminie, w którym została przeprowadzona kartkówka może napisać ją w innym terminie wyznaczonym przez nauczyciela.
5. **Odpowiedź ustna** – rozumiana jako krótsza lub dłuższa ustna reakcja ucznia na pytania skierowane do niego przez nauczyciela.
- a) Oceniając na stopień odpowiedź ustną, nauczyciel bierze pod uwagę zawartość rzeczową, dobór środków językowych, sposób prezentacji, umiejętność formułowania myśli i argumentacji.
  - b) Krótkie odpowiedzi uczniów oraz merytoryczna aktywność na lekcji nie podlega ocenie cyfrowej, ale jest odnotowywana jako plus. Każde pięć plusów zamieniane jest na ocenę celującą z aktywności.
6. **Zadanie domowe** – rozumiane jako formy pisemne zadane przez nauczyciela do samodzielnego wykonania w domu nie podlegają ocenie. Nauczyciel ma obowiązek udzielić uczniowi informacji zwrotnej do wykonanego zadania.
7. **Aktywność na lekcji** – rozumiana jako czynne uczestniczenie ucznia w rozwiązywaniu problemu, tematu, zadań itp. podczas zajęć.
- a) Oceniana jest za pomocą znaków + i –.
  - b) Pięć uzyskanych plusów skutkuje oceną celującą.
  - c) Trzy uzyskane minusy skutkują oceną niedostateczną.
8. **Zeszyt, zeszyt ćwiczeń, lekturownik** – rozumiane jako zeszyty, w których uczniowie systematycznie prowadzą notatki, zapisy z lekcji, wykonują ćwiczenia i odrabiają prace domowe (nieobowiązkowe i niepodlegające ocenie)
- a) Uczeń nieobecny na lekcji ma obowiązek uzupełnienia ww. zeszytów w terminie 1 tygodnia od dnia powrotu do szkoły.
  - b) Nauczyciel ma prawo zażądać od ucznia zeszytu i zeszytu ćwiczeń do sprawdzenia w każdej chwili.
9. **Znajomość lektur** – rozumiana jako wiedza i umiejętności z zakresu przeczytanego tekstu.
- a) Formy sprawdzania znajomości lektur mogą przybierać różne formy pisemne oraz ustne.
  - b) W zależności od formy sprawdzenia stosuje się odpowiednie kryteria oceniania.
  - c) Każdy uczeń musi wykazać się znajomością lektur obowiązkowych, zgodnych z wytycznymi podstawy programowej dla każdego etapu edukacyjnego.

- d) Na każdy rok szkolny oprócz lektur obowiązkowych przypadają co najmniej dwie lektury uzupełniające. Zakres ich znajomości będzie sprawdzany tak, jak w przypadku lektur obowiązkowych.
- e) Ocena niedostateczna z lektury może zostać poprawiona zgodnie z warunkami poprawy wykazanymi w PSO oraz Statucie Szkoły.
- f) Uczeń ma obowiązek prowadzić lekturownik- zeszyt w formacie A4 przeznaczony na notatki pisemne i graficzne z lektur obowiązkowych i uzupełniających. Niniejszy zeszyt ma obowiązywać ucznia od klasy IV do VIII.

10. **Recytacja tekstów poetyckich i prozy.**

11. **Inne formy pracy ucznia niewymienione powyżej.**

§5

Częstotliwość sprawdzania osiągnięć uczniów

1. Nauczyciel ma obowiązek systematycznego sprawdzania osiągnięć uczniów zgodnie z zapisami statutowymi szkoły. Częstotliwość poszczególnych form sprawdzających:
  - a) Odpowiedź ustna i kartkówki – możliwość na każdej lekcji.
  - b) Wykonywanie przez uczniów ćwiczeń – możliwość na każdej lekcji.
  - c) Prace klasowe – co najmniej dwie w semestrze.
  - d) Sprawdziany – po każdej większej partii materiału, co najmniej dwa w semestrze.
  - e) Zeszyt przedmiotowy i zeszyt ćwiczeń – według uznania nauczyciela, nie rzadziej niż raz w semestrze.
  - f) Lekturownik- po omówieniu każdej lektury.
  - g) Zadania domowe – możliwość na każdej lekcji, nie skutkuje oceną.

§6

Podstawowe założenia oceniania form wypowiedzi pisemnych

1. Nauczyciel przy sprawdzaniu prac pisemnych zobowiązany jest do stosowania kryteriów oceniania, o których uczniowie zostają poinformowani przed redagowaniem wypracowania.
2. Każda forma wypowiedzi jest oceniana według innych kryteriów, zależnych od formy wypowiedzi. Kryteria sukcesu uczniowie otrzymują w formie tabeli podczas pisania wypracowania.

W każdym z podanych kryteriów uczeń otrzymuje punkty, a suma tych punktów przekłada się na ocenę, zgodną z PSO i Statutem Szkoły.

3. **W przypadku, gdy praca ucznia jest nieczytelna lub nie zawiera wymaganej minimalnej ilości słów, uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.**
4. Przyjmuje się następującą klasyfikację i oznaczenia błędów w pracach pisemnych:
  - a) ort. – błąd ortograficzny,
  - b) int. – błąd interpunkcyjny,
  - c) rz. – błąd rzeczowy,
  - d) log. – błąd logiczny,
  - e) jęz. – błąd językowy (w jego skład wchodzi błędy frazeologiczne, fleksyjne, słowotwórcze, składniowe oraz stylistyczne).

§7

Sposób oceniania prac pisemnych

1. Zgodnie ze Statutem Szkoły oceny z prac klasowych i sprawdzianów ustala się według skali procentowej:
  - 100% - 96% ocena celująca
  - 95% - 90% ocena bardzo dobra
  - 89% - 70% ocena dobra
  - 69% - 50% ocena dostateczna
  - 49% - 30% ocena dopuszczająca
  - 29% - 0% ocena niedostateczna
2. W przypadku innych form sprawdzania osiągnięć uczniów dopuszczalne są inne wielkości, w zależności od stopnia trudności pracy i innych czynników. W takim przypadku nauczyciel każdorazowo informuje uczniów o sposobie oceniania i kryteriach ocen.
3. Wszystkie oceny dokumentowane są na bieżąco na pracach uczniów oraz za pomocą wpisu do dziennika elektronicznego z odpowiednim komentarzem dotyczącym formy wypowiedzi.

§8

Skala ocen

1. Zgodnie ze Statutem Szkoły na lekcjach języka polskiego stosuje się skalę ocen od 1 do 6.

§9

Ogólne warunki poprawy uzyskanych ocen

1. Poprawie podlegają oceny z następujących form sprawdzania:
  - a) prace klasowe,
  - b) sprawdziany,
  - c) kartkówki,
  - d) znajomość lektur,
  - e) recytacja.
2. Poprawa każdej oceny jest dobrowolna i odbywa się w terminie wyznaczonym przez nauczyciela.

Ocena poprawiona wpisywana jest do dziennika na zasadach zgodnych ze Statutem.

§10

Ocena śródroczna oraz ocena roczna

1. Na ocenę semestralną z języka polskiego składają się oceny bieżące z różnych form aktywności ucznia.
2. Na ocenę roczną z języka polskiego składa się ocena semestralna oraz oceny bieżące różnych form aktywności ucznia.
3. Ocena śródroczna i roczna są wystawiane na podstawie średniej ważonej. W uzasadnionych przypadkach ocena może być wyższa niż ta, która wynika ze średniej ważonej. Uczeń uzyskuje ocenę dopuszczającą pod warunkiem, że oceny z co najmniej połowy przeprowadzonych sprawdzianów i prac klasowych są pozytywne.
4. Zgodnie ze Statutem Szkoły uczeń może ubiegać się o podwyższenie przewidywanej oceny klasyfikacyjnej z zajęć języka polskiego tylko o jeden stopień, jeśli spełni następujące warunki:
  - a) gdy co najmniej połowa uzyskanych ocen bieżących jest równa ocenie, o którą się ubiega, lub jest od niej wyższa,

- b) uczeń przystąpił do wszystkich przewidzianych przez nauczyciela form sprawdzenia postępów ucznia,
  - c) wszystkie sprawdziany oraz prace klasowe zostały ocenione pozytywnie.
5. Szczegółowe warunki poprawiania ocen semestralnych i rocznych znajdują się w Statucie Szkoły.
  6. Wobec ucznia nieklasyfikowanego oraz ucznia, który w wyniku klasyfikacji otrzymał ocenę niedostateczną stosuje się procedury opisane w Statucie Szkoły.

§11

Kryteria oceniania uczniów z dysfunkcjami

1. Wszelkie dysfunkcje nie zwalniają ucznia z obowiązku opanowania materiału przewidzianego programem nauczania. Jednak ze względu na trudności w nauce niewynikające z winy dziecka, nauczyciel dostosowuje wymagania do indywidualnych możliwości ucznia i pracuje zgodnie z wytycznymi zawartymi w opinii lub orzeczeniu poradni.
2. W zakresie prac pisemnych nauczyciel powinien: wydłużyć czas przeznaczony na pisanie, nie oceniać estetyki pisma, poprawiać, lecz nie uwzględniać w ocenie błędów ortograficznych, pomóc w przeczytaniu tekstu bazowego lub poleceń, udostępnić dodatkowe słowniki i inne pomoce.
3. W zakresie słuchania i mówienia nauczyciel powinien: wydłużyć czas wypowiedzi, zadawać dodatkowe pytania ukierunkowujące, oceniać merytoryczną wiedzę, a nie formę przekazu informacji, umożliwić odpowiadanie bez obecności innych uczniów.
4. W zakresie czytania nauczyciel powinien: zachęcać do czytania, sprawdzać znajomość treści, a nie technikę czytania, umożliwić czytanie bez obecności innych uczniów.
5. Uczniom posiadającym odpowiednie orzeczenia z PPP i uczniom, dla których zaleca się dostosowanie materiału do ich indywidualnych potrzeb obniżane są wymagania edukacyjne zgodnie z zaleceniami tej poradni i wówczas punktację i oceny dostosowuje się do nich indywidualnie.

§12

Kryteria oceny osiągnięć dydaktycznych¹

---

¹ Kryteria ocen według Marleny Derlukiewicz, „*Nowe Słowa na start!*” Program nauczania ogólnego języka polskiego w klasach IV-VIII szkoły podstawowej, s. 131-134.

- 1.** Ocena celującą otrzymuje uczeń, który:
    - a)** opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
    - b)** samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
    - c)** czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
    - d)** posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
    - e)** aktywnie uczestniczy w lekcjach (pełni funkcję asystenta nauczyciela) i zajęciach pozalekcyjnych,
    - f)** z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
    - g)** tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
    - h)** odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
    - i)** współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera,
    - j)** wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi.
  - 2.** Ocena bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:
    - a)** opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
    - b)** samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności,
    - c)** czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji,
    - d)** posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
    - e)** aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych,
    - f)** bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
    - g)** tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
    - h)** aktywnie uczestniczy w lekcjach.
  - 3.** Ocena dobrą otrzymuje uczeń, który:
-

- a) w większości opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
  - b) samodzielnie rozwiązuje zadania o niewielkim lub średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne,
  - c) czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje,
  - d) w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych,
  - e) bierze czynny udział w lekcji.
4. Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:
- a) częściowo opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
  - b) samodzielnie wykonuje tylko zadania łatwe; trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela,
  - c) odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
  - d) w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne; wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo,
  - e) wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana,
  - f) niekiedy popełnia rażące błędy językowe zakłócające komunikację,
  - g) rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach.
5. Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:
- a) opanował w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej,
  - b) większość zadań, nawet bardzo łatwych, wykonuje jedynie przy pomocy nauczyciela,
  - c) czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, nie stosuje odpowiedniej intonacji,
  - d) ma problemy z czytaniem tekstów kultury, ale podejmuje próby ich odbioru,
  - e) nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów,
  - f) w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażące błędy utrudniające komunikację, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań,
  - g) nie jest aktywny na lekcjach, ale wykazuje chęć do pracy, stara się wykonywać polecenia nauczyciela,
  - h) pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty do pracy.
6. Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:
- a) nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej,

- b) ma kłopoty z techniką czytania,
- c) nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- d) nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,
- e) wykazuje się niechęcią do nauki,
- f) nie angażuje się w pracę grupy.

§13

Zasady oceniania podczas zdalnego nauczania

1. Uczeń ma obowiązek aktywnie uczestniczyć w lekcjach on-line, zgodnie z przyjętym w szkole planem na czas zdalnego nauczania.
2. Podczas pracy zdalnej prowadzi zeszyt przedmiotowy, lekturownik, a wymagane prace pisemne wysyła w wersji elektronicznej.
3. Ocenie podlegać będą:
  - aktywność podczas zajęć,
  - ustne odpowiedzi,
  - sprawdziany i prace klasowe (pisane przy włączonej kamerze i mikrofonie oraz wysłane o wyznaczonej porze).
4. Brak nadesłanej pracy lub praca przesłana po terminie skutkuje oceną niedostateczną.
5. Kryteria oceny prac nie podlegają zmianie podczas zdalnego nauczania.

Uwagi końcowe

1. Przedmiotowe Oceniania z języka polskiego podlega ewaluacji. O każdej zmianie w dokumencie nauczyciel informuje uczniów oraz rodziców w dogodnej dla siebie formie.
2. Do spraw nieuregulowanych PO stosuje się przepisy zgodne ze Statutem Szkoły.
3. Dokument Przedmiotowego Oceniania dostępny jest u nauczyciela prowadzącego przedmiot.
4. Każdorazowo uczeń oraz rodzic może poprosić o wyjaśnienie niezrozumiałych kwestii Przedmiotowego Oceniania.